

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
memstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 52.

Uredništvo in upravljanje
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, petek 7. maja 1937

Cena posamezni
številki din 150

Tudi državna podjetja morajo biti konkurenčna

Ne šele danes, temveč že leta in leta se je v naši javnosti ponovno poudarjalo, da bi se pri boljši upravi naših državnih podjetij moglo vsako leto prihraniti na stotine milijonov din. To se je zlasti trdilo za našo železniško upravo. Tako je še v živem spominu uspešni nastop posl. Andra Staniča zaradi oddaje novih železniških prog družbi Batignolles. Poslanec Stanič je takrat nastopil s trditvijo, da je bila gradnja teh novih železnic oddana imenovani družbi po pogojih, da je bila država oškodovana za približno 800 milijonov din. Da so bile trditve posl. Staniča pravilne, je tudi oficijalno potrdil sedanjí prometni minister dr. Spaho, ki je dejal v skupščini, da moramo biti posl. Staniču za njegova odkritja hvaležni.

Toda ne samo pri gradnji novih železnic, temveč pri vseh državnih podjetjih, zlasti pri velikih, bi se mogli prihraniti naravnost ogromni zneski. Tako so strokovnjaki ugotovili, da bi se samo pri železniški upravi z boljšo organizacijo prometne službe ter bolj-šim izkoriščanjem materiala moglo na leto prihraniti okoli 700 milijonov din. To je skoraj toliko, kolikor naj da ves davek na poslovni promet in več kakor naj dasta po novem proračunu pridobitina in zgradarina skupaj. Kakšno velikansko olajšanje davčnega bremena bi bilo mogoče, če bi se ta možni prihranek tudi dosegel.

In zakaj se ne doseže? Tudi na to vprašanje je odgovor strokovnjakov jasen! Ker so državna podjetja brez vsake konkurence, ker imajo vsa že monopolni položaj in se zato niti dosti ne menijo, če se morejo izdatki znižati ali ne. Ta monopolni položaj zapeljuje k površnostim ter ubija ambicije in zato se gospodarstvo v državnih podjetjih ne zboljšuje. Če bi imeli v državi le eno železnico v zasebni upravi, bi se moglo praktično pokazati, kako je mogoče železniško upravo poceniti, ne da bi trpela služba ali da bi se nameščencem zmanjšali prijemki, pa bi se mogla doseči boljša uprava tudi pri državnih železnicah. Kako vse drugače bi bilo, če bi mogli še danes stalno opozarjati na vzgled, ki ga je dajala državni železniški upravi bivša južna železnica. Bolje je plačevala svoje nameščence, bolj je skrbela za potrebno popravila in investicije in še ji je ostajalo več denarja ko državnim železnicam pri istih voz-nih cenah. Če se je to posrečilo južni železnici, zakaj se ne bi tudi državni? Toda južna je morala biti v vsakem pogledu konkurenč-na, ker je bila last zasebne druž-be, državni tega ni treba. Že celo pa ne danes, ko ima čisto mono-polni položaj in ko lahko ukrepa po mili volji.

In kakor je pri železnici, tako je tudi pri drugih državnih pod-jetjih. Kakšno velikansko premo-ženje bi si n. pr. dosegli zasebniki iz drž. gozdov in rudnikov in ka-ko razmeroma neznatni so dohod-ki, ki jih iz tega milijardnega pre-moženja dosega državna uprava. Če pa upoštevamo, da ta državna pod-j-tja ne plačujejo davkov, da uži-

vajo še razne druge ugodnosti, pa se ves čisti dobiček pretvori de-jansko v prazen nič, če ne celo v izgubo, kar se je prejšnja leta tudi vedno dogajalo.

Boljše gospodarstvo državnih podjetij je dosegljivo le, če bodo ta tako konkurenčna kakor so za-sebna. In h temu jih je treba pri-siliti in zato jim vzeti vse privile-gije in napraviti njih monopolne-mu položaju konec! Zaradi prazne fikcije, da imamo toliko in toliko državnih podjetij, se ne sme za-praviti niti en dinar davkoplače-valčevega denarja. Drž. podjetja,

ki ne morejo konkurirati, razen seveda podjetij, ki so izredne važnosti za državo, kakor n. pr. vojaška, tudi nimajo obstojne upravičenosti. Takšna podjetja naj se prodajo in država bo rešena njih vsakoletnega deficita, poleg tega pa bo še povečala svoje davč-ne dohodka z davki v zasebno last prešlega podjetja. Nobene senti-mentalnosti ni treba tu razvijati, temveč odločilen naj bo le hla-den račun. Drž. podjetje, ki ne more kriti pri plačevanju vseh predpisanih davkov svojih izdat-kov, mora vedeti, da se bliža ura

njegovega konca. Prepričani smo, da bi se samo zaradi te grožnje vse uprave državnih podjetij prav resno potrudile, da takoj dosežejo boljše finančne in poslovne uspehe.

Tako pa se zanašajo na svoj mo-nopolni položaj in zaostajajo v svo-jem poslovanju za zasebnimi pod-jetji. Posledica tega je, da mora davkoplačevalec plačevati njih de-ficite, mesto da bi bila davkopla-čevalec v pomoč. Tudi za državna podjetja mora veljati, da morajo biti konkurenčna ali pa so izgu-bila svojo eksistenčno upraviče-nost.

Nujno potrebno bi bilo, da bi se prometni davek tudi v lesni trgo-vini plačeval samo enkrat, kakor se plačuje samo enkrat pri moki. Opozarja nadalje na nujno po-trebo, da se socialno zavarovanje izvede tudi za trgovstvo.

Poročilo g. Gorjanca o davčnih zadevah je bilo soglasno odobre-no, krajša debata pa se je razvila zaradi socialnega zavarovanja. V debato so posegli gg. Heinrichar, Škrbec, Majaron, Gorjanc. V de-bati se je naglašalo, da so neka-tera podjetja plačala že na stotiso-če dinarjev za zavarovanje svojih delavcev, podjetniki sami pa so še naprej nezavarovani. Po vzgledu, kakor se je izvedlo zavarovanje za trgovce v drugih državah, naj se to izvede tudi pri nas.

Nato je predsednik Škrbec po-dal na kratko poročilo o uredbi o minimalnih mezdah. V lesni stroki je akordno delo neobhodno po-trebno, ker ni mogoče delavcev pri-sejti v gozdu kontrolirati. Zbor-nica je odposlala vsem združenjem okrožnico, da navedejo svoje mne-nje glede minimalnih mezd. Vsi delegati naj se zanimajo za to, kako bodo združenja odgovorila.

V zvezi s tem vprašanjem se je tudi naglašala potreba, da bi mor-al biti vsak delavec zavezan, da se tudi sam prijavi podjetniku oz. okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, ker podjetnik dostikrat niti ne ve, kateri delavec je prišel na delo ter je potem kaznovan, ker ni delavca prijavil. To velja zlasti pri oddaji dela na daljši rok.

Poslanec inž. Zupančič je nato poročal o novem trgovinskem za-konu. Naglašal je, da je bil zakon izdelan od univ. prof. Škerlja in da so Slovenci pri zakonu odlično sodelovali. Novi zakon je dobro izdelan in je bil sprejet tudi z iz-redno veliko večino. Strah zaradi novega trgovinskega zakona je neutemeljen.

Poročal je tudi o svojem drugem delu kot poslanec. Naglasil je, da je v proračunski debati pri vsa-kem proračunu gospodarskih mi-nistrstev zagovarjal potrebe slo-venskega gospodarstva. Zlasti je obširneje nastopil pri proračunu gozdnega ministrstva. Zahteval je, da vlada že enkrat izpolni obljube, ki jih je dala na veliki ljubljanski konferenci lesnega gospodarstva.

Nastopil je tudi proti Narodni ban-ki, ker plačuje terjatve izvoznikov po preniknem tečaju. Narodna banka naj ima skrb predvsem s svojimi posli kot emisijski zavod, trgovino pa naj prepusti trgovcem. Ostro je tudi kritiziral razmere v upravi naših železnic. Tu je cen-tralizacija najbolj pretirana. Šef oblastne direkcije ne more sam kupiti niti enega vagona cementa. Ko je bilo treba kupiti 20 vagonov cementa za popravilo mostu pri Borovnici, je morala najprej pro-siti direkcija za dovoljenje upo-rabe cementa, nato pa še za nakup cementa. Dne 6. junija je šla prva prošnja v Beograd, dne 16. novem-bra še ni prišel cement iz Beo-grada. Proračun železniškega mi-nistrstva znaša okoli 2500 milijo-nov din. Po mnenju strokovnjakov bi se moglo z boljšim gospodar-stvom prihraniti od te vsote 700 milijonov din. V tujini vozijo vlaki že s 150 do 180 km hitrostjo, po-pvrečno pa potrebujejo za 120 km 40 minut, pri nas pa potrebujejo za to pot tri ure. Še več zanimivih in žalostnih dejstev je navedel posl. Zupančič. Njegovo poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

Kako je z lesno trgovino Seja lesnega odseka Zveze trgovskih združenj

V sredo dopoldne je bila v Ljubljanskem »Trgovskem domu« seja lesnega odseka Zveze trgovskih združenj, katere so se udeležili zastopniki skoraj vseh združenj, ki imajo svoje posebne lesne od-seke. Sejo je vodil predsednik Škrbec, ki je uvodoma podal tudi

poročilo o stanju slovenske lesne trgovine.

Iz njegovih izvajanj posnemamo: Slika v lesni trgovini ni tako razveseljiva, kakor se na splošno misli. Na kratko je mogoče stanje na lesnem trgu označiti takole: Narasle so cene okroglega lesu. Od tega poviška cen imajo zlasti korist severnejši kraji v dravski banovini, ker je prevozna pot v Nemčijo ugodna. V drugih krajih nimajo od poviška cen te koristi. V zadnjem času se opaja na les-nem trgu neka stagnacija. Povpraševanje je bolj mlačno in zlasti naročila za notranji trg so mnogo manjša, kakor pa se je pričako-valo. Vzrok je v tem, ker ne bo gradbena delavnost letos tako ži-vahna, kakor se je mislilo.

Povpraševanje po našem lesu iz Madjarske je zelo živahno in

tudi kupčija bi bila zadovoljiva, če ne bi bilo treba tako dolgo čakati na plačila.

V Nemčijo je bilo prodanega pre-cej lesa, sedaj pa je kupčija manj živahna, ker je težko dobiti de-vizna dovoljenja. Nemčija uvaža iz naše države predvsem živila in rude, les šele v drugi vrsti. Zato se tudi devizna dovoljenja za les-ni izvoz dobe težje. Še vedno pa se lahko proda v Nemčijo les, ki služi v vojaške namene.

Z Italijo se kupčija še vedno ni razvila. Lansko leto sta rešile slo-vensko lesno trgovino Nemčija in Anglija. Slednja še nadalje kaže živahno zanimanje zlasti za bu-kove frize in oblance late.

Porast cen ne koristi lesnim trgovcem in industrialcem v tej meri, kakor se splošno misli. Cena je narasla predvsem lesu na pa-nju, da ima dobiček od poviška cene predvsem gozdni lastnik. Po-leg tega pa je šel ves povešek od cen za davke ter za višje mezde.

Čuti pa se pomanjkanje tramov, ker se les predvsem prodaja pod-jetjem za izdelavo celuloze.

Nato je poročal

delegat Heinrichar o sušaški konferenci

Lani v novembru je bila pri Za-vodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu lesna kon-ferenca radi razdelitve kontingen-tov za izvoz lesa v Italijo. V na-čelu so se na tej konferenci vsi izjavili proti vsakemu omejevanju svobodne trgovine in svobodnega lesnega izvoza. Ker se je mislilo, da se bo naša država kljub temu v pogodbi z Italijo zavezala, da lesni izvoz kontingentira, je sku-pina delegatov, kateri so pripadali tudi Slovenci, predlagala, da damo ministrstvu konkretne predloge glede razdelitve teh kontingentov. Pozneje pa se je izkazalo, da se naša vlada ni zavezala glede kon-tingentiranja lesnega izvoza.

Svoje dni smo tudi mi zahtevali kontrolo lesnega izvoza, ki pa naj bi se izvajala v okviru naših les-nih organizacij. Ker so se pa med tem razmere na svetovnem les-nem trgu popolnoma izpremenile, tudi ni več kontrola potrebna. Še bolj napačno pa bi bilo, če bi se ta centralizirala v Beogradu. Ker se je v zvezi z reorganizacijo Za-voda za pospeševanje zunanje trgovine govorilo, da se bo ta kon-trola uvedla, smo povabili zagreb-ške lesne organizacije, da se skup-no dogovorimo, kako to kontrolo preprečiti, ker bi ta pomenila za lesna podjetja tudi nove težke da-

jatve. Na našo iniciativo se je nato sklical sestanek na Sušaku, ki je bil dne 10. aprila in katerega so se udeležile tudi vse zagrebške in sušaške lesne organizacije. Konferenci je predsedoval doktor Ernest Rekar.

Na konferenci je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se za-hteva:

1. Nameravana uvedba kontrole lesnega izvoza bi bila za lesno trgovino in industrijo škodljiva ter se zato naproša vlada, da raz-veljavi določbe uredbe o Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine,

poročilo g. Gorjanca o davčnih zadevah

Kot član reklamacijskega odbo-ra mora poročati, da je imel letos v reklamacijskem odboru precej lahko stališče. Mnogo lesnih trgov-cjev je namreč predložilo davčni upravi svoje knjige in davčna uprava je morala na podlagi teh knjig ugotoviti, da so bila ta pod-jetja v resnici vsa pasivna. Pod-jetja obratujejo naprej le z upa-njem na boljše čase. Mnogo pa so koristile tudi pritožbe na upravno sodišče, ki je 80% vseh pritožb trgovcev proti previsokim davkom ugodno rešilo. Zato je tudi davčna

ki govore o kontroli lesnega iz-voza po Zavodu.

2. Izkušnje so dokazale, da so sistemi kontingentiranja, preferen-cialov in kliringov samo škodovali normalnemu razvoju mednarodne zamenjave blaga ter imeli za po-sledico, da se je les za potrošnika podražil, izkupiček od lesa pa za proizvajalca zmanjšal. Ta izkušnja naj se zato pri bodočih trgovin-skih pogajanjih upošteva, zlasti pri pogajanjih z Italijo. Dobre zveze jugoslovanskih lesnih izvoz-nikov z italijanskimi lesnimi uvoz-niki bodo takoj omogočile ugoden potek lesne kupčije med obema državama, kakor hitro padejo vse sedanje ovire. Zlasti pa je gledati na to, da se doseže čim večja pro-stost v plačilnem prometu. Klirin-gi naj se na vsak način odpravijo!

3. Glede uredbe o minimalnih mezdah ugotavlja konferenca, da je akordno delo v lesni stroki ne-obhodno potrebno.

4. Nujno potrebno je, da se usposobijo naša pristanišča za iz-voz in v ta namen naj se pred-vsem uporabijo vsa sredstva no-vega kredita za pristanišča. Seda-nje morske zveze za reden izvoz ne zadostujejo, zlasti ne za izvoz v Anglijo.

5. Končno se je ugotovilo, da je dvig cen posledica podražitve lesa na panju, delavskih mezd in po-viška davkov ter raznih taks in doklad, da nima lesna trgovina od višjih cen nič.

Končno je poročal, da bo v krat-kem v Zagrebu skupna konferen-ca vseh lesnih organizacij Jugo-slavije in da je potrebno, da že današnja seja zavzame glede po-sameznih točk sušaške resolucije svoje določeno stališče, da bi po-tem na konferenci vsi enotno na-stopili.

Po krajšem pojasnilu predsed-nika Škrbea je seja soglasno odo-brila sušaške resolucije.

Sledilo je

oblast z večjo uvidevnostjo pre-sojala davčno moč lesnih podjetij.

G. Gorjanc opozarja, da morajo biti pritožbe proti odmeri davkov kratke, a utemeljene s številkami. Vsak naj se najprej prepriča, na kateri podlagi je ocenila njegov dohodek davčna oblast in na tej podlagi naj sestavi svojo pritožbo.

Nato je prečital g. Gorjanc svoj predlog, ki ga je predložil na zad-nji plenarni seji Zbornice za TOI, ki je ta predlog tudi sprejela. (Predlog objavljamo na drugem mestu.)

Nato je poročal

predsednik Škrbec o cestnem fondu

in o anketi, ki je bila včeraj v Zbornici za TOI. Naglasil je, da so bila na prvi konferenci zaradi cestnega fonda mnenja še deljena, včeraj pa so vsi sprejeli stališče, ki smo ga zagovarjali mi že na prvi konferenci.

Namieravani cestni fond odklanjamo, ker bi po načrtu o tem cestnem fondu imeli samo dolžnost plačevanja, ne pa tudi pravice soodločanja, kako naj se denar cestnega fonda porabi. V posvetovalnem svetu bi imeli besedo predvsem razni zastopniki ministrstev in uradniki, naše organizacije pa nobene. Ceste bi se gradile iz tega fonda, ni ceste iz ljubljane na Sušak! Za cestni fond bi mogli biti le, če bi soodločevali o uporabi njegovih dohodkov.

Soglasno in z odobravanjem je seja to stališče odobrila.

Predsednik Škrbec naznanil, da bo občni zbor Zveze trg. združenj dne 23. maja v Slovenjem Gradcu, dan prej pa predkonferenca, ki se začne že ob 10. dopoldne, da bo vsak trgovec mogel povedati svoje mnenje. Vabi vse, da se udeležijo predkonference in občnega zbora.

Končno je poročal predsednik Škrbec še o jugoslovansko-italijanskem gospodarskem odboru, ki je po nekih vesteh že imenovan, po drugih pa bo v kratkem že začel s svojim delom. Lesni trgovci na vsak način zahtevamo, da bodo v tem odboru tudi naši zastopniki.

Sledile so slučajnosti, pri katerih so se obravnavale še nekatere interne zadeve. Nato je predsednik Škrbec zaključil sejo ter se zahvalil vsem delegatom za udeležbo.

† Veletržec Josip Urbanič

Danes pred osmimi dnevi je umrl v Ljubljani po daljši bolezni splošno spoštovani ljubljanski veletržec Josip Urbanič, ustanovitelj in lastnik po vsej Sloveniji znane veletrgovine s semen.

Pokojnik je bil pravi selfmade-man v najboljšem smislu besede, ki je edino s svojim znanjem, svojim delom in s svojo sposobnostjo prodril v poslovnem življenju in ustvaril podjetje, ki je bilo ne le njemu v čast, temveč tudi vsej Ljubljani. Bil je eden tistih tihih in uspešnih delavcev, ki ne poznajo počitka, ki tudi ne iščejo praznega priznanja, temveč katerim je vse življenje en sam delavni dan. Popolnoma se posvete ti ljudje delu svojega podjetja in oni so tisti, ki ustvarjajo narodno premoženje in ki so izvedli popolno osamosvojitve našega naroda v trgovini.

S posebnim priznanjem pa je še omeniti njegovo zaslugo za zboljšanje semen. Njegova skrb, da je nudil našim kmetovalcem vedno prvovrstna semena, je prisilila tudi tuje konkurenčne družbe, ki so imele na našem ozemlju skoraj monopolno stališče, da so zboljšale kvaliteto svojih semen in tudi znižale njih ceno. Tako je pokojni Urbanič dokazal, kako vesten in spreten trgovec koristi tudi celoti.

Kakor po svoji delavnosti in sposobnosti pa je pokojni Josip Urbanič slovel tudi po svoji dobroti. Njegove roke so bile vedno odprte, kadar je bilo treba pomagati človeku v stiski. Pri tem pa njegova levica ni vedela, kar je dala desnica.

Samo naravno je, da je bil srčno dobi Josip Urbanič tudi velik ljubitelj narave in planin. V lepoti in veličastju gora je užival svoj oddih po vestnem delu.

Pokojni Josip Urbanič si je s svojim poštenjem ter svojim plemenitim značajem pridobil številne in zveste prijatelje, ki bodo le

težko preboleli izgubo, ki jih je zadela z njegovo smrtjo. To tem bolj, ker je bil pokojnik šele v 54. letu, ko je bila njegova delovna sposobnost še trdna. Začel je sicer že pred enim letom nekoliko

bolehati, toda še do zadnjega je vodil z varno roko posle svojega uglednega podjetja.

Ljubljansko trgovstvo bo ohranilo pokojnega Josipa Urbaniča v najlepšem spominu kot enega onih

poslovnih ljudi, katerih zasluga je, da slovi ljubljanska trgovina po svoji solidnosti.

Naše najiskrenejše sožalje težko prizadeti gospe soprogi! Slava spominu Josipa Urbaniča!

Prekmursko trgovstvo zopet vstopilo v Zvezo

Skupščina Združenja trgovcev v Murški Soboti

Na dan 16. obletnice ustanovitve trgovskega združenja v Murški Soboti je bila dne 1. maja letna skupščina tega nadvse agilnega trgovskega združenja. Že samo število članov, ki so skupščini prisostvovali, bilo jih je nič manj kot 264, nam kaže, da vlada v tem združenju med članstvom izredno zanimanje za svojo organizacijo ter za članovske in gospodarske probleme, o katerih je skupščina razpravljala. Delo našega uglednega borce za trgovske interese ter odličnega organizatorja trgovstva predsednika združenja Franca Čeha je rodilo za združenje in njegovo članstvo že veliko vidnih uspehov ter članstvo in navzoči delegati ostalih združenj in gospodarskih institucij niso štedili s priznanjem njegovemu uspešnemu delu. Kako velik ugled in spošto-

vanje uživata predsednik Čeh in Združenje trgovcev v vsej javnosti, je dokazovala tudi prisotnost velikega števila zastopnikov drugih gospodarskih in kulturnih institucij.

V nabit polni veliki dvorani Sokolskega doma je otvoril skupščino predsednik Čeh, pozdravil vse članstvo ter imenoval: zastopnika Zbornice za TOI zborničnega svetnika Hrastelja in konzulenta Zbornice za TOI Žagarja, svetnika zbornice Senčarja in Vezirja Gezo, sreskega podnačelnika g. Vertovška, zastopnika Zveze trgovskih združenj tajnika Gornika, zastopnika občine župana Hartnerja, predsednika ljubljanske - gornje-radgonaške trgovskega združenja Vilarja ter narodnega poslanca Benka.

Poročilo predsednika Čeha

Uvodoma se je spomnil onih tovarišev, ki jih je v minulem letu ugrabila neizprosna smrt, to so naši člani Reisz Izrael iz Hodoša, Heimer Samuel iz Murske Sobotice, Kranjec Peter iz Gederove ter Glažar Matija iz Korove. Prosim vse navzoče, da počastimo njih spomin s trikratnim »Slava«.

Število našega članstva je v minulem letu naraslo za 8, vendar to ni noben znak zboljšanja gospodarskega položaja, kajti v splošnem je promet v našem okolju v preteklem letu nazadoval za prometom iz leta 1935. ter je tako tudi kupna moč prebivalstva radi slabe letine padla.

V goriškem selu našega okraja, to je v okolici Petrove, Hodoša in Domanjševcev, so se v preteklem letu ustanovile nove gospodarske prodajne in nabavljalne zadruge. Kljub temu, da so te zadruge oprešene davčnih dajatev, da uživajo razne železniške tarife ugodnosti, so v našem srezu po zelo kratkem obstoju morale likvidirati že štiri take zadruge, ker je bilo njihovo delovanje finančno pasivno ter so postale delonezmožne. To nam je najboljši dokaz, da se gospodarsko stanje ne zboljšuje, temveč na žalost še vedno slabša, če že toliko favorizirane zadruge ne morejo uspešno delovati. Na tem mestu moramo poudariti, da se vidi tukaj najbolj jasno, da so naši dolgoročni predlogi, s katerimi zahtevamo, da se kmetijskim prodajnim in nabavljalnim zadrugam posveča več pozornosti, popolnoma utemeljeni. Pogosti so primeri, ko manj zaposlen boljši kmet ali malo bolj agilen učitelj ali upokojenec začne ustanavljati v kraju zadrugo, dobi skupaj 20 do 50 članov, ti podpišejo deleže, ki jih navadno ne vplačajo, ustanovitelj take zadruge pa postane navadno predsednik, tajnik ali blagajnik, na vsak način pa vodja zadruge, ki potem vodi vse posle na svoj lasten račun. Ko pa pride zadruga v plačilne težave in začnejo deževati ložbe, morajo vsi člani plačevati jamstvene deleže, kar težko prizadene ubogega delavca in kmeta, ki mora plačevati za izgube, ki so nastale po njegovi nevednosti in zaslepljenosti.

Da je število članstva v preteklem letu naraslo za 8, je predvsem vzrok določilo § 19. točka 4. ob. z., proti kateremu se trgovstvo bori že od dneva uveljavitve tega zakona. Krivično je, da obrtniki, ki

ima kakršen koli obrt določeno dobo, lahko začne trgovino, dočim trgovec, četudi se je trgovine učil, tudi po 10 in več letih ne more začeti nobene druge obrti brez dokaza za to potrebne usposobljenosti.

Veleblagovnice in industrijske prodajalce, ki v zadnjem času rapidno rastejo, postajajo vedno bolj nevarne ne le obrtništvu, temveč tudi trgovini. Med trgovstvom je v lanskem letu nastalo razburjenje in odpočiljati so se protesti, ki so popolnoma upravičeni že samo iz razloga davčnih dajatev, če primerjamo trdiko Bafa, ki je odšla v Murški Soboti in okolici kruh več stotinam prebivalcev, a ne plača osnovnega davka niti 2000 dinarjev letno.

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov je marsikateremu trgovcu kruto prizadela, ker mora sam odplačevati svoje dolge v polnem znesku in poleg tega še visoke obresti, dočim bo prejel od zaščitenega kmeta v roku 12 let v najboljšem primeru vrnjen le dolg brez obresti.

Našo obmejno pokrajino je zlasti zadela pred poldrugim letom izdana naredba avstrijskih oblasti, ki omejuje nakup življenjskih potrebščin pri nas.

Kljub strogim odredbam krošnjarstva v naših krajih še vedno dobro evete.

Sankeije so prizadejale našemu izvoznistvu težak udarec. Še hujši udarec pa smo utrpeli radi devalvacije valut v zapadnih državah. Največje zlo pa je bilo, da so naši trgovci morali čakati na denar za prodano blago v Nemčijo ne le po več mesecev, temveč tudi več ko eno leto.

Edina rešitev iz najhujše bede so sezonski delavci, ki so zaposleni v Franciji, Nemčiji ter v Slavoniji, Bački in Banatu.

V preteklem letu je združenje kupilo stavbeno parcelo, na kateri bomo zgradili že letos svoj lasten trgovski dom. V tem domu hočemo nastaniti tudi dvorazredno trgovsko šolo ter bo s tem omogočeno tudi našim Prekmurcem, da izšolajo svoje otroke v strokovnih šolah z majhnimi stroški doma.

Sadni odnehi pri združenju je v preteklem letu zelo agilno deloval ter je imel lepe uspehe.

Lansko leto smo dosegli tesno sodelovanje med združenji v Murški Soboti, Dolnji Lendavi in Ljutomeru ter smo ustanovili skupno

gospodarsko predstavništvo, ki bo začelo aktivno delovati po občnih zbiorih vseh treh združenj.

Glede volitev v Zbornico za TOI omenjam, da je bila v trgovinskem odseku sestavljena sporazumna lista med obema strankama ter upamo, da bo sedaj Zbornica nemoteno delovala, ker ni več bojazni, da bo po prihodu katere koli stranke na površje razpuščena. V veliko zadovoljstvo smo za beležili, da je bil za predsednika Zbornice zopet izvoljen naš agilen sodelavec Ivan Jelačin.

Radi nekih nesoglasij in popolnega mrtvila v zadnjih letih pri Zvezi trgovskih združenj smo na našem izrednem občnem zboru dne 28. decembra 1936 izstopili iz Zveze, ker so se pa razmere pri Zvezi v naše zadovoljstvo spremenile in Zveza res agilno deluje, smo dali na današnji dnevni red razpravljanje o zopetnem vstopu v Zvezo.

Omenim naj še, da je bil odbor za trgovsko nadaljevalno šolo, ki smo ga izvolili na lanski skupščini, od kr. banske uprave v celoti odobren. Združenje je v teku lanskega leta definitivno nastavilo za tajnika Belo Pollaka.

O vsem delovanju združenja je bilo članstvo pravočasno obveščeno z objavami v »Murški Krajini«, ki je nekako naše uradno glasilo.

Tajniško poročilo je podal tajnik Pollak. Že uvodoma poudarja, da se članstvo skoro v vseh svojih poslovnih zadevah poslužuje urada združenja, kar je vsekakor pravilno, ker se tako razvija med članstvom skupnost in stanovska zavest. Tednik »Mursko Krajino« prejema vse članstvo brezplačno. Poleg tega je 188 članov naročenih na naše edino slovensko strokovno glasilo »Trgovski list«. Združenje je imelo v oddaljenejših občinah za tamkajšnje člane uradne dneve, ki so bili zelo potrebni in koristni.

G. predsednik Čeh in načelnik sadnega odseka Hackl sta se odpravila na potovanje v Nemčijo in Francijo za direktno plasiranje našega sadja na tamkajšnje trge in sta imela lepe uspehe. V minulem letu smo priredili tudi osrednjevni aranžerski tečaj. Tečaj je obiskovalo 30 nameščencev. Ob ogromni udeležbi članstva je priredilo združenje protestni shod vseh gospodarstvenikov dne 4. oktobra preteklega leta. Stanje članstva koncem preteklega poslovnega leta je 373. Pomočnikov in pomočnic je skupno 68, vajencev in vajenk pa 71 oz. 20.

Blagajniško poročilo izkazuje na dohodkih din 97.577'65 in 85.471'66 dinarjev izdatkov. Premoženjsko stanje združenja dne 31. decembra 1936 je znašalo skupno z vrednostnimi papirji, zaostalo članarino ter inkorporacijami in po oceni inventarja din 234.393'—.

Blagajniško poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Po poročilu članov nadzornega odbora gg. Kaca in Krefta je bila soglasno izglasovana uprava razrešnica.

Proračun za poslovno leto 1937. predvideva dohodkov 85.000 din ter prav toliko izdatkov in je bil brez sprememb soglasno sprejet.

Pozdravi gostov

V imenu Zbornice za TOI je skupščino pozdravil zbornični svetnik Jože Hrastel. Izrazil je veliko zadovoljstvo nad tako krasno ude-

ležbo, kar je najboljši dokaz, da je stanovska zavest v tukajšnjem združenju na višku, kar ni mala zasluga agilnega predsednika Čeha. Poudarjal je, da gledata Zbornica in Zveza trgovskih združenj na mursko-soboško združenje kot na eno najboljših združenj v vsej Sloveniji.

Daljšo poročilo o delovanju Zbornice je podal zbornični konzulent Žagar. Omenil je, da si gospodarski in finančni krogi pri nas niso na jasnem, ali živimo v konjunkturi ali ne. Mi pravimo, da kriza še ni odpravljena. Seveda je nasprotnega mnenja finančni minister. Statistični podatki navajajo, da se je narodni dohodek povisil za 4 milijarde, toda prav tako ugotavlja kr. banska uprava dravske banovine tudi na podlagi statističnih podatkov, da se je narodni dohodek Sloveniji v lanskem letu zmanjšal za pol milijarde. Kljub temu nam prinaša novi državni proračun ogromno zvišanje davščin in taks. Omenjal je javne dajatve naše banovine in njen delež iz skupnih davčnih dohodkov. Vsaj polovica naših javnih dajatev naj bi ostala doma, potem ne bi bilo potreba poviševati banovinskih določil. Zahtevamo in pričakujemo revizijo zakona o državnih trošarinah. Govoril je o banovinski trošarini na vino in žganje. Poudaril je zahtevo po uvedbi pečatenja kotlov za žganjekuho. S kmetiško zaščito ni zaščiten niti kmet niti trgovec in tudi ne denarni zavodi. Analiziral je našo denarno, kreditno in devizno politiko. Zunanja trgovina se razvija normalno, posebno si mnogo obetamo od novega gospodarskega sporazuma z Italijo. Po zahtevi ministra za trgovino in industrijo je pričakovali novelizacijo zakona o obrti. V tem pogledu so naše organizacije že stavile svoje konkretne predloge glede določil o prehodu iz obrta v obrt, glede šolstva, glede učne in pomočniške dobe, nabiranja naročil, krošnjarstva itd. Omenjal je nadalje za trgovino škodljivo delovanje konsumov in nabavljalnih zadrug in se dotaknil razprave v skupščini o novem trgovinskem zakonu in dela narodnega poslanca g. Mohoriča v tej zadevi. Nato se je izrekel proti načrtu zakona o cestnih fondih ter govoril o novih socialnih uredbah. Sama uredba o zavarovanju delavstva za primer onemoglosti, starosti in smrti bo prinesla naši banovini 22 milijonov novih javnih dajatev. Izvajanja g. Žagarja so sprejeli navzočni z velikim odobravanjem.

V imenu sreskega načelnstva je pozdravil skupščino sreski podnačelnik Stanko Vertovšek ter zagotovil polno pomoč obrtnih oblastev.

Za občino Murško Soboto je sporočil pozdrave župan Hartner ter se v imenu vse občinske uprave zahvalil trgovstvu za veliko materialno in moralno pomoč občini.

Zbornični svetnik Milko Senčar je prinesel pozdrave plujkega mestnega združenja. Izrazil je svoje občudovanje nad tako veličastnim zborovanjem, kakršno vidi danes v Murški Soboti.

Predsednik ljubljanske trgovskega združenja Veno Vilar je pozdravil skupščino v imenu sosednega združenja.

Zbornični svetnik Geza Vezir pa je pozdravil skupščino v imenu gostinstva ter ji želel čim več uspeha.

Nato je podal daljše poročilo o splošnih gospodarskih in stanovskih vprašanjih tajnik Zveze trgovskih združenj Milko Gornik. Omenjal je izstop združenja iz Zveze ter spremembe, ki so se med tem pri Zvezi izvršile. Poudaril je odločilno vlogo predsednika mursko-soboškega združenja Čeha pri ustanovitvi in delovanju Zveze ter izrazil željo vsega slovenskega trgovstva, da se on in njegovo združenje s sklepom današnje skupščine povrne v Zvezo. Opisal je delovanje Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj, ki je zlasti v zadnjem času postalo nadvse

aktivno. Povabil je članstvo, da se v čim večjem številu udeleži vsedržavnega trgovskega kongresa, ki bo v mesecu avgustu v Zagrebu. Njegova izvajanja so bila z odobravanjem sprejeta.

Narodni poslanec Benko je omenil, da se je mursko-soboško združenje čutilo v zadnjem času zapostavljeno, danes nam pa tu zastopniki pravijo, da smo najboljši in da smo najbolj disciplinirani. Izrazil je željo, naj tako tudi v bodoče ostane. Prav tako se je izrazil za pristop k Zvezi trgovskih združenj, ki se je v zadnjem času po naših željah popravila.

Ker je g. župan sam priznal, da nosimo trgovci velik delež občinjskih bremen, naproša g. župana, da to tudi pove na drugih mestih in pri županski zvezi. Zahvalil se je vsem zastopnikom za njihove govore. Omenjal je zasluge g. Mohoriča za vse trgovstvo. Zatrdil je, da bo njihovo Združenje Zvezo v bodoče vsestransko podprlo.

Predsednik Čeh je prečital prišlo brzojavko g. Ferda Pinterja, prvega podpredsednika Zveze trgovskih združenj, v kateri obžaluje, da se današnjega zborovanja radi zadržanosti ne more udeležiti in želi skupščini mnogo uspeha.

Naprosil je dosedanja člana davčnega odbora Benka in Kührja, naj še nadalje sprejmeta to funkcijo, ker letos poteče njihova funkcijska doba.

Nato se je razvila daljša debata o odmeri članarine za trgovsko združenje in je bil predlog uprave soglasno sprejet.

Glede pristopa združenja k Zvezi trgovskih združenj je bilo soglasno sklenjeno, da se uprava pooblasti, da sklene pristop k Zvezi, ko uvidi, da se se tam razmere spremenile kakor smo zahtevali pri lanskem izstopu.

Sprejet je bil predlog, da se ukine razdeljevanje vseh novoletnih daril.

Prav tako je bil sprejet predlog gg. Kroga in Ferenciča, po katerem se smatrajo nakupovalci za deželne pridelke kot nameščenci svoje tvrdke s fiksno plačo, da morajo biti pravilno prijavljeni v bol. zavarovanje ter plačevati uslužb. davek. Če ni nakupovalec stalno nameščen uslužbenec, ki izvršuje za svojo tvrdko le nakupovalne posle, si mora pribaviti obrtni list, pa naj dela za provizijo ali za fiksno plačo.

Med slučajnostmi so se razpravljali razni predlogi lokalnega značaja, med drugim tudi predlog, da se prepovejo sejmarjem na stojnicah pomočniki.

Skupščina je potekla v najlepšem redu ob živahnem sodelovanju članstva ter tako manifestirala res vzorno enotnost in solidarnost vsega trgovstva v našem obmejnem morskosoboškem združenju.

Združenje trgovcev v Kranju

ima redno letno skupščino v četrtek 20. maja 1937 ob 13. uri v mali dvorani (bivša kavarna) Narodnega doma v Kranju.

Dnevni red:

1. Volitev 2. overovalcev zapisnika,
2. Poročilo uprave,
3. Računski zaključek za leto 1936,
4. Poročilo nadzorstvenega odbora,
5. Zadruga »Trgovski list«.
6. Proračun za leto 1937,
7. Odobritev pravilnika odsekov,
8. Sprememba pravil,
9. Samostojni predlogi, ki pa morajo biti predloženi upravi najmanj 3 dni pred skupščino,
10. Volitve:
 - a) predsednika in podpredsednika,
 - b) 7 članov in 4 namestnikov uprave,
 - c) 3 članov in 2 namestnikov nadzorstva,
 - d) 3 članov v častni odbor,

- d) v odsekove odbore,
- e) 4 delegatov in 2 namestnikov za Zvezno skupščino.

11. Slučajnosti.

V smislu čl. 16 pravil sklepa skupščina z absolutno večino glasov navzočih članov. Ako ob sklicu ni ur. ne bo navzočih zadostno število članov, t. j. $\frac{1}{2}$, bo skupščina 1 uro pozneje ter sklepa o

dnevnom redu ne glede na število prisotnih članov.

Skupščina sme sklepati samo v zadevah, ki so postavljene na dnevni red, ali ki so jih poedin. člani najmanj 3 dni pred zborovanjem pisмено prijavili upravi. O udeležbi se bo vodila poimenska evidenca. Člani izvršujejo svoje pravice osebno in jih ne morejo vsrčiti po pooblaščenih.

Računski zaključek za leto 1936 je dostavljen vsem članom, kakor je v smislu čl. 40. objavljen v pisarni Združenja, da ga člani lahko prouče. Istolako je objavljen v pisarni tudi proračun za leto 1937.

Udeležba je za vse člane obvezna!

V Kranju, dne 20. aprila 1937.

P. v. podpredsednik:
Franc Berjak s. r.

Skupščina trgovstva v Kočevju

Skupščina kočevskega trgovstva je bila v nedeljo, dne 25. aprila t. l. Vodil jo je predsednik združenja g. Franc Huber, ki je uvodoma pozdravil sicer res maloštevilne udeležence, posebej še zastopnika sreskega načelnika Jareca ter zastopnika Zveze trgovskih združenj zveznega tajnika Gornika.

Po komemoraciji članov združenja, ki so umrli tekom preteklega poslovnega leta, je podal predsednik svoje poročilo, iz katerega v kratkem posnemamo:

V kočevskem okraju se je položaj, vsaj kolikor se tiče lesne trgovine, deloma zboljšal, toda delavec in kmet še vedno nimata denarja. Poudariti je treba, da smo Kočevci odvisni od denarja naših izseljencev, ki ga sedaj le težko pošiljajo. Sama občinska doklada znaša nič manj kot 120% na državne neposredne davke. Pomisliti je treba, da je bil davek mnogim obrtnikom z novim finančnim zakonom pavšaliran in da bodo ti sedaj manj plačali, primanjkljaj bomo morali seveda nositi mi trgovci v veliki večini. Priznamo v tem pogledu velike zasluge našemu odličnemu zastopniku v narodni skupščini narodnemu poslancu g. Mohoriču, le prosimo ga, da dela še nadalje z vso vnamo na tem, da se tudi malim trgovcem davek pavšalira. Dalje poudarja predsednik potrebo po trdnih organizacijah v trgovskih vrstah. Organizacije so nam bolj ko kdaj potrebne v težki borbi, ki jo bijemo na vseh straneh, zlasti v neenaki borbi posameznih trgovcev proti kartelom. Pri tej priliki omeni predsednik dogodek, ki se mu je pred kratkem pripetil in ki dovolj nazorno kaže, kako daleč smo prišli in kako smo že popolnoma odvisni od milosti in nemilosti karteliranih trgovcev.

Tajniško poročilo o delovanju združenja v preteklem poslovnem letu ter o stanju članov (ki jih je 125), pomočnikov in vajencev je podal tajnik združenja Kopitar.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik združenja Herbst Edward.

V imenu nadzornega odbora je podal poročilo o pregledu knjig in ostalega poslovanja član nadzornega odbora Macher, ki je predlagal, da se da upravi in nadzornemu odboru razrešnica, kar je bilo soglasno sprejeto.

Proračun za poslovno leto 1937. s preloženimi izdatki 18.840—din ter prav tolikimi dohodki je bil soglasno sprejet.

Tudi je bilo sklenjeno, da se vsak član, ki stanuje v oddaljenosti do 4 km od Kočevja in se ne udeleži letne skupščine brez tehtnega opravičila, kaznuje z globo din 50—.

Zastopnik Zveze trgovskih združenj zvezni tajnik Gornik se je predsedniku prav lepo zahvalil za njegove lepe pozdravne besede ter sporočil skupščini pozdrave obeh naših gospodarskih in stanovskih institucij. V svojem poročilu opisuje borbo Zveze za zboljšanje položaja v trgovini, razpravlja o najaktualnejših gospodarskih problemih, poda sliko poslovanja Zveze v preteklem letu ter očrta smernice za bodoče delo pri naši edini stanovski borbeni organizaciji. Apelira pa tudi na članstvo, da goji med seboj zavest skupnosti in solidarnosti in da se bolj oklepa svojih organizacij.

Njegova izvajanja so bila od vseh sprejeta s splošnim odobravanjem.

Med slučajnostmi se na predlog g. Turczanskega sklene, da se ustanovi pri združenju štiri posebne sekcije: 1. grosistov, 2. železninarjev, 3. manufakturstov, 4. špenceristov. Združenje bo pozvalo člane posameznih strok na sestanek, kjer naj se te sekcije konstituirajo.

Prav tako je bilo sklenjeno, da se zapirajo trgovine tudi ob sobotah poleti in pozimi ob 7. uri zvečer in ne ob 8. uri, kakor je to bilo do sedaj. Sprejet je bil tudi predlog g. Herbst, naj bi se trgovine odpirale ob praznikih ob istem času kot ob nedeljah.

Ker ni bilo več govornikov, je predsednik zaključil z zahvalo vsem udeležencem in zastopnikom skupščino, ki je trajala nad dve uri in potekla v najlepšem redu.

Skupščina trgovcev v Sv. Lenartu v Slov. goricah

V navzočnosti lepega števila članov ter delegata Zveze trgovskih združenj tajnika Milka Gornika je bila v nedeljo dne 2. maja redna letna skupščina združenja v Sv. Lenartu.

Skupščino je otvoril predsednik združenja Jožef Tušak, ki je podal tudi predsedniško poročilo, vodil pa je skupščino poslevoedeči podpredsednik združenja Leo Rataj. Uvodoma je pozdravil vse udeležence in zlasti zveznega tajnika, nato se je spomnil umrlega člana združenja Alojzija Bračiča, ki mu je skupščina izkazala čast.

Iz poročila predsednika Tušaka posnemamo na kratko: Stanje in borba podeželskega trgovca stalo obupna. Krošnjarstvo, šušmarstvo ter neznosne davščine bodo trgovino uničili. Danes plačuje trgovec davke ne na račun dobička, temveč na račun zaloge, kar ga bo moralo polagoma popolnoma uničiti.

Toda kljub temu ne smemo kloniti, strnjeni in složni bomo dosegli vendar nekaj, vsaj trohico naših pravic, za kar nam je zlasti porok naš neumorni poslevoedeči podpredsednik Rataj, čigar neustrašeno in požrtvovalno delo vsi poznamo. Zato tudi predlaga, naj

si ga združenje pri današnjih volitvah izvoli za novega predsednika, da mu s tem tudi izkaže priznanje za vse, kar je storil v prid združenja in vsega članstva in kar bo v še večji meri storil v bodoče.

G. Rataj se zahvali predsedniku za njegovo poročilo ter tudi sam na kratko poroča o delovanju združenja v zadnjih treh letih, za katero dobo polaga danes upravo obračun. Omenja zlasti, da so znašali dolgovi združenja, ko je prevzel mesto poslevoedečega podpredsednika, nič manj kot din 5800—, danes pa ima združenje v blagajni in naloženih din 10.808—. Naštevati tudi vse borbe združenja proti najrazličnejšim nadlogam, ki vsak dan na novo prihajajo nad trgovski stan. Priporoča članstvu, da v čim večjem številu pristopa k mariborski »Samopomoči«, ki uspešno deluje v prid trgovstva.

Zlasti obširno poroča o delovanju sadnega odseka pri združenju ter o sestanku sadnih trgovcev in izvoznikov v Mariboru dne 21. marca t. l., na katerem združenje ni bilo zastopano, ker ni prejelo oficialnega vabila. Izjavi pa, da je združenje pripravljeno, da tudi njegovo članstvo vstopi v združenje sadnih izvoznikov v Mariboru,

Tudi je bilo sklenjeno, da se vsak član, ki stanuje v oddaljenosti do 4 km od Kočevja in se ne udeleži letne skupščine brez tehtnega opravičila, kaznuje z globo din 50—.

Zastopnik Zveze trgovskih združenj zvezni tajnik Gornik se je predsedniku prav lepo zahvalil za njegove lepe pozdravne besede ter sporočil skupščini pozdrave obeh naših gospodarskih in stanovskih institucij. V svojem poročilu opisuje borbo Zveze za zboljšanje položaja v trgovini, razpravlja o najaktualnejših gospodarskih problemih, poda sliko poslovanja Zveze v preteklem letu ter očrta smernice za bodoče delo pri naši edini stanovski borbeni organizaciji. Apelira pa tudi na članstvo, da goji med seboj zavest skupnosti in solidarnosti in da se bolj oklepa svojih organizacij.

Njegova izvajanja so bila od vseh sprejeta s splošnim odobravanjem.

Med slučajnostmi se na predlog g. Turczanskega sklene, da se ustanovi pri združenju štiri posebne sekcije: 1. grosistov, 2. železninarjev, 3. manufakturstov, 4. špenceristov. Združenje bo pozvalo člane posameznih strok na sestanek, kjer naj se te sekcije konstituirajo.

Prav tako je bilo sklenjeno, da se zapirajo trgovine tudi ob sobotah poleti in pozimi ob 7. uri zvečer in ne ob 8. uri, kakor je to bilo do sedaj. Sprejet je bil tudi predlog g. Herbst, naj bi se trgovine odpirale ob praznikih ob istem času kot ob nedeljah.

Ker ni bilo več govornikov, je predsednik zaključil z zahvalo vsem udeležencem in zastopnikom skupščino, ki je trajala nad dve uri in potekla v najlepšem redu.

ter prizadevanju zbornice, da se trgovske zahteve in težnje bolj upoštevajo. Njegova izvajanja so navzoči čisto z odobravanjem prekinjali ter ga na koncu nagradili z velikim aplavzom.

Pri volitvah je bil z vzklikom soglasno izvoljen za predsednika združenja dosedanja poslevoedeči podpredsednik Leo Rataj, za podpredsednika pa Josip Tušak.

Za člane uprave so bili izvoljeni: Anton Hrastelj, Franc Cvetko, Martin Kobek, Rudolf Znidar, Maks Šuman, Valentin Dreo, Maks Erman, Retzer Franc. Za namestnike: Ivan Beigott, Ignac Kobek, Franc Perko, Vili Rozman in Peter Šenekar.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Šauperl Alojz, Kirbisch Karol in Rojs Martin.

Za delegata za Zvezo trgovskih združenj predsednik Leo Rataj, za delegata za Zvezno skupščino pa L. Rataj in A. Hrastelj.

Med slučajnostmi so se sklenili novi ukrepi za uspešnejše pobijanje krošnjarstva, dalje ukrepi proti nadlogi nakupovalcev in protest proti previsokim davščinam. Sprejeti pa so bili tudi potrebni sklepi o zatiranju nelegalne konkurence med trgovci samini.

Zanimivo je, da je skupščina najmanjšega trgovskega združenja v Sloveniji, saj ima to združenje le 77 članov, trajala nepretrgoma nad štiri ure in potekla vseskozi stvarno in resno. Pokazala je, da so tudi manjša združenja življenja zmogljiva, samo treba je pravih mož, ki se svojim organizacijam z vso vnamo posvetijo.

Sitnosti s tisočdinarskimi bankovci

Opozorilo Zbornice za TOI Narodni banki in finančnemu ministru

V zadnjem času se na pošti zahteva od vsakogar, ki plača s tisočdinarskimi bankovci, da mora napisati tudi svoje ime. Ta predpis naj menda pomaga pri zasleditvi ponarejevalcev in razpečevalcev falzifikatov. Zelo pa dvomimo, da bi bilo treba postaviti velikanski uradniški aparat, da bi to zapisovanje imen imelo kakšen pozitiven uspeh in ne bi bilo le nepotrebnost sitnarije. Novi predpis je zato tudi v poslovnem svetu vzbudil veliko nejevoljo ter zelo nezaželene posledice. Zato je Zbornica za TOI v Ljubljani poslala Narodni banki in g. finančnemu ministru naslednje opozorilo:

»Zbornica za TOI v Ljubljani prejema iz trgovskih vrst številne pritožbe zaradi neprijetnosti, ki nastajajo sedaj v trgovinskem in v plačilnem prometu zaradi falzifikatov bankovcev po 1000 din. Odjemalci v trgovskih lokalih so silno nejevoljni, kadar se zapiše njih ime pri plačilu s 1000dinarskim bankovcem. Protestirajo ter so razburjeni, a tudi trgovci sami so v največji zadregi, ker se boje, da bo bankovec, s katerim so plačali svoj račun, kasneje proglašen za falzifikat ter bi imeli zaradi tega veliko in nenadomestljivo škodo.

Z vso pravico se sprašuje svet, kako pride do tega, da se dela takšna vznemirjenost in da se čisto nekriva javnost postavlja v nevarnost, da bo imela škodo, ko je vendar dolžnost Narodne banke, da poskrbi za vse potrebne ukrepe, da kontrolira promet z bankovci in da pravočasno vzame iz prometa vse falzifikate, ki so se ev. mogli pojaviti, in to brez vznemirjanja javnosti ter brez motenj za plačilni promet.

Zbornica smatra zato za svojo dolžnost, da Vas opozori na te pritožbe gospodarskih ljudi ter Vas prosi, da blagovolite izdati potrebne ukrepe, da se odpravijo motnje, ki so nastale zaradi pojava nekaterih falzifikatov v plačilnem prometu. Prosim, da se nam sporoči izdati ukrepi.

Politične vesti

Bolgarski ministrski predsednik Kjusjevanov bo v juniju oficialno obiskal Ankaro, kjer bo gost predsednika turške republike Kemala Atatürka.

Miklas in dr. Sušnik sta se vrnila iz Budimpešte na Dunaj. Ob njunem odhodu je bil izdan komuniké, ki pravi, da se je tako pri vseh svetovnih konferencah pri vseh posvetovanjih ponovno manifestiralo popolno soglasje obeh držav v vseh vprašanih ter tradicionalna povezanost interesov, ki veže oba naroda in ki je že prešla svoje najtežje preizkušnje zmagovito. Miklas je bil odlikovan od drž. upravitelja Horthyja z najvišjim madjarskim odlikovanjem.

Dunajsko časopisje obširno komentira Miklasov obisk v Budimpešti. Iz vseh teh komentarjev se vidi, da se Avstrija in Madjarska bojita, da bi popoln sporazum med Nemčijo in Italijo mogel pomeniti konec njih samostojnosti in da bi obe države padle na stopnjo kolonij.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža je že odpotoval na svečanosti kronanja v London, da bi mogel imeti čim več konferenc z vodilnimi državniki britanskega imperija.

O razgovorih nemškega zunanjega ministra Neuratha z Mussolinijem in grofom Ciano je bil objavljen krajši komuniké, ki pa ne vsebuje nobenih konkretnih podatkov. V komunikéju se govori samo o popolnem soglasju in prijateljskem duhu, v katerem so se razpravljala vsa vprašanja, ne pove pa se nič o konkretnih rezultatih, ki bi bili doseženi. Listi tudi poročajo, da se mislija ministra Neuratha ni popolnoma posrečila, ker ni hotela Italija popustiti, da bi se njen vpliv v Podonavju in na Balkanu zmanjšal.

Po Neurathu in Göringu pride v Rim še vojni nemški minister Blomberg. Bajle pomeni njegov prihod sklenitev vojske zveze med Nemčijo in Italijo.

Italijanska poslanska zbornica je razpravljala o novem italijanskem državnem proračunu. Na dnevnem redu so bili proračuni vojnega, mornariškega in letalskega ministrstva. Vsi proračuni so bili odobreni z vsemi predloganimi popravili. Parlament je odobril stališče vojnega ministra, da mora biti tehnična in materialna oprema italijanske vojske na višku, da more armada hitro in takoj zmagati. Zato mora biti armada sposobna, da more v kratkem času vreči na ogrožena mesta tudi velike oddelke vojske.

V Barceloni je prišlo do hudih nasprotij med vlado in anarhisti, ki se upirajo uvedbi strogega reda v vojski. Prišlo je celo do krvavih poulčnih bojev. Vlada v Valenciji poroča, da pa je na vse zadnje vendar prišlo do sporazuma med obeh taborov.

Baskovska vojska je bila popolnoma reorganizirana ter je bila enotnost poveljevanja uvedena. Bojna sposobnost vojske se je tako nato povečala in so Baski kmalu nato tudi dosegli večje uspehe.

General Molla je zasedel s svojimi četami mesto Mungujo ter skuša na ta način prodreti v Bilbao od zadaj. Mesto Bilbao je od nacionalističnih čet že skoraj obkoljeno.

Zunanji minister nacionalistične vlade v Burgoju je odstopil ter takoj nato odpotoval v tujino. Bilbaski je odstopil, ker se ni strinjal z generalom Francom, da treba nastopiti proti londonski vladi in ker je odklonil tudi zahtevo generala Franca, da se mora včlaniti v fašistični stranki.

Položaj Baskov na fronti se je znatno zboljšal. Prodiranje čet generala Molle je povsod ustavljeno. Na nekaterih mestih so mogli Baski celo uspešno prodreti v nekatere položaje Francovih čet.

V Barceloni se ni upor anarhistov zatrl. Pod vodstvom Compagnysa se je ustanovil direktorij, ki stalno pridobiva na moči.

Na seji odbora za nevmešavanje je nemški veleposlanik v Ribben-trop zagovarjal bombardiranje nezastitenih mest. Proti temu stališču so viharno nastopili zastopniki Francije, Anglije in Rusije, dočim so zastopniki Italije in Portugalske to stališče zagovarjali.

Napetost med Francijo in Poljsko zaradi obiska zunanjega ministra Becka v Bukarestu je likvidirana, ker je dala Poljska Franciji zadovoljiva pojasnila o cilju tega obiskovanja.

Japanjski tisk vedno glasneje zahteva odstop vlade, ki je doživela za volitvah popoln neuspeh. General Hataši pa kljub temu izjavlja, da ne bo odstopil.

Uradniške in delavske plače so na Poljskem povišane.

Samostojni predlogi zborničnih svetnikov

Franc Gorianc:

Za dvig lesne trgovine

Po statistiki je bilo v letu 1936. v trgovinskem odseku 767 prijav in 1.150 odjav, torej padee za 383 obratov, in to največ ravno iz vrst lesne trgovine.

Nujno je, da se temu odpomore, ker ravno zbog propasti lesne trgovine največ trpi naše gospodarstvo. Velik povod temu propadanju lesne trgovine so zelo mnogovrstne socialne dajatve, ker ravno lesna trgovina mora zaposliti mnogo ljudi, preden pride blago na trg.

Eno zelo težkih bremen za lesno trgovino, katera ima večji promet, je prispevek za čezmerno porabo cest.

Plačilo za čezmerno porabo cest zahteva od vsakega vagona, ki ga trgovec prejme, ali ki ga odpošlje, najprvo država, ako se prevozi blago, čeprav samo 1 km po državni cesti, potem zopet cestni odbori za izredno porabo banovinskih cest.

Plačilo o izredni porabi cest se pobira po banovinski uredbi, razglašeni v »Službenem listu« z dne 7. II. 1931, kjer je pod po-

stavko člena 12 tudi naznačena cena, na bazi katere se pobira plačilo za to porabo ceste.

Na podlagi čl. 2 zgoraj navedene naredbe mora trgovec plačati za vse blago, kar ga odpošlje preko 52 ton letno, tudi če kupi od kmetov-posestnikov ali malih žagarev le posamezne vozove tramov ali desk, ker je vedno odgovoren za plačilo izredne porabe ceste odpošiljatelj vagona.

Zato predlagam: Plačilo za prekomerno porabo cest naj se odpravi in naj ostane samo tam, kjer se izkoriščajo večji gozdovi ali kjer se delajo velika javna dela, kjer se torej v resnici ceste izredno uporabljajo.

Neumestno je, da se mora plačati od vsakega vagona koroze, ki jo trgovec dobi ali od vsakega vagona krompirja, ki ga trgovec odpošlje, ako presega njegov promet le 52 ton letno, medtem ko so zadrage, ki so najmočnejši konkurent trgovini, tega oproščene.

Prosim, da se usvoji moj predlog in se predloži na merodajno mesto.

Zborn. podpredsednik Ivan Ogrin:

Rentno zavarovanje delavstva

Obrtni odsek je na podlagi razprave v svoji seji dne 19. aprila zavzel glede rentnega zavarovanja delavstva to načelno stališče:

Ugotavlja se, da uredba o zavarovanju delavstva za primer onemoglosti, starosti in smrti ne vsebuje nikakih določb o tem, kaj se bo zgodilo s prispevki onih zavarovancev, ki preidejo ali s samostojnemu izvrševanju obrta ali pa v službene poklice, ki so podrejeni zavarovanju pri Pokojninskem zavodu za zavarovanje privatnih nameštencev v Ljubljani.

Če se računa, da preide iz vrste zavarovanega delavstva v normalnih razmerah letno okrog 2.000 oseb k samostojnemu izvrševanju obrta in če se upošteva, da je računati pri okroglo 80.000 zavarovanih na okroglo 20 milijonov dinarjev letnih rentnih prispevkov,

se pokaže, da bo znašala vsota prispevkov zavarovancev, ki preidejo v samostojni obrt in ki po sedanjih predpisih izgube pravico do kakršnih koli koristi iz vplačanih rentnih prispevkov, vsako leto okroglo pol milijona dinarjev ali 2,5% vseh letno vplačanih rentnih prispevkov.

Ker je delavsko zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti po zakonu obvezno za one kategorije delavstva, ki je po svoji zaposlenosti za časa učne dobe in pomočniškega službovanja po obrtnem zakonu že naprej namenjeno, da se osamosvoji v raznih obrtnih strokah, zahteva že načelo socialne pravičnosti, zlasti pa bistvo in namen socialnega zavarovanja, da bi tozadevni zakonski in uredbni predpisi vsebovali tudi določbe, ki bi predvidele ohran-

nitev koristi rentnega socialnega zavarovanja tudi za primer prehoda zavarovancev v že naprej nameravani samostojni obrtni poklic. To bi bilo v skladu in nujno potrebno tudi z ozirom na določbe § 384. obrtnega zakona, ki predvidevajo obvezno zavarovanje obrtništa za primer bolezni, onemoglosti, starosti, smrti in nezgode, čim izda minister za trgovino in industrijo v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje tozadevno uredbo.

Na podlagi tega zahtevamo: 1. Novelira naj se zakon o zavarovanju delavcev in s primernimi predpisi v izvršilnih uredbah predpiše:

a) vplačani prispevki za zavarovanje delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti se v

primeru prehoda zavarovancev v samostojni obrtni poklic po odbitku režijskih stroškov zbirajo v poseben donosno naložen sklad;

b) čim se uvede zavarovanje obrtnikov za primer onemoglosti, starosti ali smrti v smislu določb § 384 obrtnega zakona, se ta sklad izroči krajevno pristojni obrtniški zavarovalni instituciji.

2. Minister za trgovino in industrijo naj nemudoma izda na podlagi § 384. ob. zak. uredbo o zavarovanju obrtništa, in sicer tako, da se uvede za enkrat obvezno zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti, ostale pogoje zavarovanja pa postopoma.

3. Zavarovanje obrtništa je izvesti po načelu čim širše samostojnosti poedinih zavarovalnih institucij, po okoliših poedinih zbornic.

Tem predlogom se je v podobnem smislu priključil v polnem obsegu za trgovinski odsek njegov predsednik Albin Smrkolič.

Fran Iglič:

Rokodelska dela v kaznilnicah so nedopustna

Poleg vsega zla, ki se kopiči na našega obrtnika, je še zlasti omejitve konkurence kaznilniških rokodelskih delavnic. Kaznilnici v Ljubljani in Mariboru izvršujeta skoraj vsa rokodelska dela, a ne samo za lastno potrebo, temveč prevzemajo tudi velika naročila za privatnike. Dokazano je, da se zlasti v mariborski kaznilnici izvršujejo velika dela v mizarskih in krojaških delavnicah in da ni v vsem mariborskem območju niti enega podjetnika, ki bi imel toliko naročil kakor kaznilniške delavnice. Imajo jih celo toliko, da

morajo nujnejša dela odklanjati. Pri vstopu teh delavnic je tudi značilen napis: »Tovarniška pisarna«.

Zato predlagam: Visoka zbornica naj odločno intervenira pri odločajočih činiteljih, da se v teh zavodih prepove prevzemanje privatnih naročil, ker se s tem ogroža obstoj legalnih rokodelskih mojstrov, pošteni rokodelski pomočniki pa se z deli kazencev tirajo v propast in brezposelnost. V tem smislu naj se revidira zakon o izdrževanju kazni na prostosti. — Zadeva je nujna in neodložljiva!

Miro Peterlin:

Glede ustanavljanja krčem in bufetov

Gostinski odsek je na svoji seji dne 19. aprila 1937 soglasno ugotovil, da vlada docela nedosledna praksa pri obnih upravnih oblastvih I. stopnje glede krajev, za katere se naj izdajajo dovolila za ustanavljanje bufetov oz. krčem. Gostinski odsek istočasno ugotavlja, da je pravilnik o gostilnah in kavarnah in ostalih obrtih z alkoholnimi pijačami z dne 15. junija

1925 glede ustanavljanja bufetov, t. j. v čl. 82. do 85. še vedno v veljavi, kar izrečno izhaja iz določbe § 427. o. z. Te določbe ustrezajo še danes obstoječim razmeram in interesom gostinstva. Na ta način se bodo tudi v bodoče mogli ustanavljati bufeti samo v krajih z nad 5.000 prebivalci oz. v mestih, trgih, sedežih državnih oblastev, priznanih letoviščih in kopališčih. Krčme

Direktor Prelovšek se poslavlja

Ljubljana, koncem aprila.

Od mestnega gradbenega urada se te dni loči na lastno prošnjo inž. Matko Prelovšek. Lani smo se sicer spominjali njegove 60. letnice, vendar pa o kaki ostarelosti pri njem ni niti govora, zato bo pa Ljubljani žal za tem živahnim, vedrim in delavnim ter tudi vedno prijaznim mestnim uradnikom. Izredno socialno čuteči direktor je bil slehernemu dostopen in je vsakemu rad pomagal ter vedno ublažil nasprotja med trdoto zakona in interesi posameznih občanov.

Prezgodaj gre, čeprav je mladejši, temperamentnega narodnega borca že župan Ivan Hribar sprejel v mestno službo in je iz potresnih ruševin stare, provinčialne Ljubljane pomagal graditi novo, slovensko glavno mesto. Dr. Ivan Tavčar mu je izročil vodstvo mestnega gradbenega urada in bil je desna roka županu dr. Periču, komisarjem dr. Senekoviču in dr. Mencingerju, gerentskemu triumviratu dr. Puca, Likozarja in Turka ter dolga leta županu dr. Puca, dokler mu ni mestni poglavar dr. Adlešič z lepo besedo zahvale segel v roko za slovo.

Lepo, da, toda prezgodaj... Prezgodaj odhaja mož, ki je pomagal presnavljati ruševine dol-

ge vasi in jih presnoval v moderno prestolnico Slovenije ter v njej zasnoval ogelne kamne slovenskega velenesta ob stiku treh držav in treh kultur.

Za naloge ključnega velenesta je treba zrelega in mirno razsodnega moža. Toda nikakor ne drhtečih prstov častljivo skisanega birokratskega odličnika, temveč izkušenih in krepkih rok podjetnega in okretnega delavca.

Za Veliko Ljubljano bomo pač morali poiskati takega strokovnjaka. Moral bi biti prav za prav natančno takšen, kakršen je današnji — Prelovšek.

Zares, edino pravi bi bil Prelovšek v p. brez v. p.!

Tri in dvajset let torej je inž. Prelovšek načeloval mestnemu gradbenemu uradu ljubljanskemu. Od dveh tlakovanih mestnih ulic smo prišli do okroglih 15 km² 120.000 m² tlakovane površine. Stanovanjska akcija nam je dala čez 80 novih mestnih hiš, med njimi pa Rdečo hišo in stanovanjsko hišo na Jegličevi cesti, poleg teh pa Delavsko zbornico in Delavski azil, šolo za Bežigradom, velenestno klavnico in polno manjših poslopij. Inž. Prelovšek je ves čas sodeloval pri regulaciji Ljubljane, še posebno pa pri izvedbi regulacije mesta in pri uveljavljanju grandioznih regulacijskih načrtov mojstra Plečnika.

Ni nam treba nadaljevati z na-

stevanjem, saj smo pri največji zaslugi direktorja Prelovška. Za lepo in moderno Ljubljano je imel toliko smisla, da je pridobil arhitekta Jožeta Plečnika in večkrat tudi z največjim naporom realiziral projekte njegovega genija. Zaradi neomahljive vere v mojstra Plečnika je prišel marsikdaj navzkriž z večino malomeščansko orientiranega prebivalstva in moral neprestano premagovati dvome in večkrat tudi strastni odpor v estetskih zadevah namišljenih avtoritet. Ni slehernemu dano, da bi gledal in ustvarjal za stoletja naprej, in večina presoja vsako stvar le po svojih potrebah, vidi le v svojem ozkem obzorju. Šele ko je direktor Prelovšek realiziral toliko Plečnikovih načrtov, da so celi deli mesta dobili Plečnikov pečat, je Ljubljana spoznala in tudi s hvaležnostjo priznala mojstrove neprepeljive darove rodnemu mestu. Tisto, kar imenujemo ljubljansko srce, danes z najtoplejšo ljubeznijo spoštuje dela svojega mojstra, ker se morda še ne zaveda, a čuti, da tudi v teh delih utripa, ljubi in se lepote svojega mojstnega kraja raduje — ljubljansko srce. Najprej je pa to občutil preprosti Ljubljančan, pravi otrok Ljubljane. In ko bodo učeni potomci današnjih Ljubljančanov s ponosom pisali o slovenski narodni umetnosti — tuji je pišejo o Plečnikovem slo-

venskem slogu — tedaj bo pozabljen gnev tistih namišljenih avtoritet in izbrisana bodo njih imena.

Tivoli bo dorasel, bajni grad z vsemi izbranimi spomeniki slovenske kulture v vencu nasadov, novi magistrat z novo okolico, slovenske prokuracije na Paradem trgu, univerza po livadah in gajih tja do Cekinovega gradu, narodna knjižnica nad Novim trgom z vrsto spomenikov od Križank do Paradnega trga in po vsem mestu, tržnice in spet široki zeleni pas s športnimi in otroškimi igrišči okrog osrednjega mesta, skratka, zdrava, vrtna Ljubljana od Barja do Posavja bo cilj romarjev, občudovalcev in pouka željnih učencev slovenskega sloga. In tudi na Marijinem trgu bo stala palača s pročeljem, kakor ga predpisuje m. o., ki hoče, da bo pročelje te nove palače v estetskem oziru v skladu z okolico, zlasti s trimostjem.

Inž. Prelovšek, direktor v p., je pustil v gradbenem uradu zaklad: polno Plečnikovih načrtov, ki jih direktor Prelovšek ni mogel ali ni smel realizirati zato ali zato. Dolgo bodo jemali iz tega zaklada, regulirali, sadili in zidali, se učili in tudi še vedno poskušali lepšati in krasiti Ljubljano, v si-jaju mojstrovega imena se bo pa svetilo ime njegovega zvestega pomočnika inž. Matka Prelovška.

A. G.

pa naj bi se ustanovljale samo v od prometa oddaljenih podeželskih krajih, kar odgovarja duhu tedanjega obrtnega zakona.

Z ozirom na to predlagam:

Visoka zbornica skleni naprositi ministrstvo za trgovino in industrijo, da izda v gori navedenem smislu potrebna navodila glede ustanavljanja krčem in bufetov.

Josip Serec:

Ustanavljanje podeželskih gostiln in gradbeni predpisi

Ministrstvo za trgovino in industrijo je dne 23. januarja 1937 izdalo navodilo glede veljavnosti gradbenega zakona za lokale podeželskih gostiln. Z omenjenim navodilom se dejansko poslabšuje pravno stanje, ustvarjeno z uredbo o ustanavljanju in ureditvi pogostinskih obrtov z dne 19. oktobra 1934. Dejstvo, da gradbena zakonodaja še ni izvedena po vaseh, ne sme

vplivati na ureditev gostinskih obratov, ki se imajo obravnavati izključno po vidikih obrtne zakonodaje.

Zato predlagam:

Visoka zbornica skleni pri ministrstvu trgovine in industrije intervenirati, da razveljavi oziroma izpremeni v smislu veljavnih obrtno-pravnih predpisov citirano navodilo.

Jakob Zadavec:

Rokodelska dela v kaznilnicah se morajo nehati!

Že leta in leta je obrtništvo zlasti mariborskega okoliša ponovno opozarjalo na poslovanje mariborske kaznilnice, ki z izvrševanjem najrazličnejših del v velikem obsegu in za najširši krog naročnikov povzroča obrtništvo najhujšo konkurenco in veliko škodo. Odvzema mu delo in zaslužek, zaradi davčne prostosti in cenene delovne sile ter nizkih cen pa ubija tudi cene obrtniških proizvodov. Samo v mizarskih delavnicah moške kaznilnice je zaposlenih okrog 100 kaznjencev. V enem dnevu je bilo izvršenih 22 poizkušanj obleke in v enakem obsegu se dela v kaznilnici tudi v čevljarški, slikarski, ključavničarski, tapetniški in še celi vrsti drugih strok.

Vse naše dosedanje predstavitve in intervencije so bile brezuspešne. Upravičenost našega stališča, da taka konkurenca ni dopustna, dokazuje celo razpis ministrstva za trgovino in industrijo z dne 21. junija 1935, ki pravi, da se ministr-

stvo strinja z zbornično predstavko, da se v zavodih za izvrševanje kazni ne bi smela izvrševati rokodelska dela po naročilu in za javno prodajo. Vendar pa pravosodno ministrstvo, kateremu je tudi dobro znano določilo § 1, t. 8, zak. o obrtih, vztraja na tem, da se na podlagi § 36, zakona o izvrševanju kazni v kazenskih zavodih smejo ti zavodi pečati s preje navedenimi posli.

Ker je razburjenje obrtništva prikipelo do vrhunca, predlagam:

Posebna deputacija članov obrtnega odseka naj predloži izčrpno utemeljeno predstavko ministru za trgovino in industrijo, ministru za pravosodje in predsedniku vlade ter s tehtno ustno obrazložitvijo položaja zahteva tako izpremembo prakse in če treba tudi veljavnih predpisov, da se v kaznilnicah in jetnišnicah sploh ne bodo smela izvrševati rokodelska dela za stranke.

Denarstvo

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani

V torek je bil pod predsedstvom g. Andreja Šarabona XVII. redni občni zbor Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Predložena bilanca za leto 1936 je bila soglasno odobrena. Dobiček je nekoliko večji kot lansko leto in znaša 2.362.059,50 din. Sklenilo se je razdeliti dobiček po dosedaj običajnih načelih ter plačati desetodstotno dividendo. Dividenda s kuponom št. 17 se bo pričela plačevati z 20. majem 1937, in sicer z odbitkom dividendnega davka pri blagajni Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Iz računskega zaključka za leto 1936 posnemamo nadalje še podrobnosti: Vloge na knjižice so narasle od 51,5 na 53,75 milij. upniki pa od 195,9 na 208,9 milij. din. Lastna sredstva zavoda dosegajo 30,9 milij. din, od česar odpade na glavnico 12,5, na rezerve 18,4 milijona din. Lani je bil poleg tega ustanovljen tudi sklad za neke dvomljive terjatve v skupnem znesku 0,66 milij. din. Tem obveznostim stoji nasproti velika likvidnost, kajti blagajna je lani narasla od 36,04 na 38,87 milij. din, dočim so se vista naložbe zmanjšale od 7,6 na 6,2 milij. din. Zavod je lani v pretežni meri gojil kratkoročne kredite, kar se vidi iz dviga menic od 41,7 na 59,3 milij. din, dočim so ostali dolžniki padli od 173,8 na 172,1 milij. din. Vrednostni papirji so se zmanjšali od 12,05 na 10,85, kar je bilo delno kompenzirano s povečanjem konzorcialnih računov od 9,1 na 9,2 milij. din. Bilančna vsota se je povečala od 280,4 na 296,6 milij., promet pa je narastel od 5,664 na 6,189 milij. din.

Donos poslovanja je ostal v glav-

nem neizpremenjen: obresti in provizije 4,86, ostali dohodki 2,26 milij., na drugi strani pa so se osebni izdatki le malenkostno zmanjšali, kakor tudi stroški. Narasli pa so izdatki za davke. Zaradi odpada postavke za odpis dubioznih terjatev je čisti dobiček narastel (brez prenosa) od 1,6 na 1,8 milij. din. Pokojninski sklad zavoda je dosegel že 5,3 milij. din.

Rogoška Platina

Za novega upravitelja ljubljanske podružnice zavarovalnice »Croatia« je bil imenovan dr. Dragotin Svetel, ki je po rodu Slovenec in ki je že dolgo nameščen pri »Croatiji«. Dr. Svetel bo svoje novo mesto v kratkem nastopil.

Posejilo mesta Pariza v višini 900 milijonov frankov je bilo podpisano v nekaj dneh.

Glavna skupščina zavarovalnice »Assicurazioni Generali« v Trstu je odobrila zaključne račune zavarovalnice za l. 1936. Premijski dohodki v zavarovanju proti škodam so narasli na 382 (plus 96) milijonov lir, premijski dohodki v življenjskem zavarovanju pa za 169 na 426 milijonov lir. Tehnične rezerve so se pomnožile na 2,13 milijarde lir, vsa jamstvena sredstva zavarovalnice pa za 600 milijonov na 2,5 milijarde lir. Dividenda banke je ostala neizpremenjena, namreč 175 lir za delnico.

Zunanja trgovina

V Bratislavi se začnejo danes pogajanja z Nemčijo za ureditev naših trgovinskih odnosov in plačilnega prometa z Nemčijo. Našo Narodno banko zastopa pri pogajanjih viceguverner dr. Belin.

Svetovna gospodarska konferenca je nemogoča, dokler se ne konča španska državljanska vojna. O tem sta se že zedinila angleški finančni minister Chamberlain in Rooseveltov delegat Davis.

Gospodarski svet romunske vlade je odpravil uvozne kontingente za nikelj, cink, antimon, baker, jeklo, surove kože, barve, kemične proizvode za tekstilno industrijo in surovi kavčuk. Tudi uvoz bombažnega prediva bo olajšan.

SLOVENIA-TRANSPORT

Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

Mednarodni transporti

Prevzem transportov v inoizemstvo in iz inoizemstva — Reekspedicije na vseh postajah — Zastopstva v vseh tu- in inoizemskih trgovskih in industrijskih centrih — Informacije brezplačno

Češkoslovaška bo letos izvozila še 45.000 vagonov pšenice.

Bombažno, volneno in svileno blago se bo pri nas v kratkem podražilo za 20%. V Nemčiji so cene skočile že za 30%, na Češkoslovaškem za 40, v Romuniji pa kar za 50%.

Zunanja trgovina Združenih držav Sev. Amerike je bila v letošnjem prvem četrtletju pasivna za 113 milijonov dolarjev.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika donate perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

LICITACIJE:

Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani razpisuje prvo javno ofertno licitacijo za nabavo 8 milijonov položnic. Licitacija bo dne 2. junija 1937 ob 11. uri dopoldne v tajništvu Poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani. Pogoji so intereseantom na razpolago v tajništvu zavoda. Kavcijo v višini najmanj 10% (inozemci 20%) ponudbene vsote morajo položiti intereseanti na blagajni zavoda najkasneje do 10. ure dopoldne na dan dražbe.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 15. junija ponudbe za dobavo sirene na električni pogon.

Zahvala

Vsem, ki so mojega dragega, nepozabnega moža, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Josipa Urbanič-a

veletrgovca in posestnika

spremili na zadnji poti, ga obsuli s krasnim cvetjem in prisrčno sočustvovali, izrekam iskreno zahvalo.

Še posebej pa se zahvaljujem častiti duhovščini, zlasti prečastitima gospodoma dr. Kotniku in dr. Levičniku za podeljena tolažila sv. vere, gospodu primariju dr. Lavriču za ves njegov v resnici požrtvovalni in dolgotrajni trud, da bi mi ohranil pokojnika, gospodu dr. Kraju za njegovo neutrudno vnemo, da je čim bolj olajšal pokojniku trpljenje ter č. sestram in vsej upravi „Leonišča“ za ljubeznivo strežbo. Nadalje se zahvaljujem pokojnikovim gg. stanovskim tovarišem, ki so ga v tako lepem številu premili na njegovi zadnji poti, istotako pa tudi gg. pevcem za pretresljive žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala in Bog plačaj!

Josipina Urbanič in sorodstvo.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

ima

že Din 122.000.000.— novih vlog,
ki jih izplačuje brez vsake omejitve

Za vse
vloge
jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
izvršuje po najugodnejših pogojih

Telefon št. 22-67

IVAN GENUSSI
LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 17c

Vežalke za čevlje vseh vrst dobe
trgovci najceneje od tovarne „Triumf“
Kolodvorska ulica 11 - Ljubljana

Od ministrstva za trgovino in industrijo koncesijonirano podjetje javnega skladišča trdke:

Javna skladišča

DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana - Tyrševa cesta 33

se priporoča industrijem in trgovcem za skrbno shranjevanje njihovega blaga ter nudi s tem zlasti producentom in veletrgovcem izven Ljubljane koristno možnost hitre in točne postrežbe njihovih odjemalcev v ljubljanskem trgovskem okrožju. Skrbno varovanje interesov deponentov blaga in točno izvrševanje njihovih odpremnih naročil zagamčeno.

Nudi se udobnost prostosti občinske trošarine in uvoznine tekom ležanja blaga v skladišču. Te davščine se plačajo šele ob izvozu blaga iz skladišča, toda le za količine, ki se uvozijo v rajon občine ljubljanske. Na razpolago tudi posebno carine prosto skladišče.

Na željo se deponentom izdajo skladiščni listi z varantom. Skladišče posreduje z uspehom podeljevanje predujmov na varante. Povoljni poslovni pogoji.

Prevažanje in shranjevanje pohištva
Brz. naslov: Skladišča Telefon št. 23-66

EFKO

IZDELKI S TO ZNAMKO *
VAM JAMČIJO ZA STALEN *
PORAST VAŠEGA PROMETA *

SVILENE SRAJCE ZA GOSPODE IN BLUZE ZA DAME · KOPALNE IN OBALNE OBLEKE

F. K. O. S.
LJUBLJANA
ŽIDOVSKA 5

Zaščitne barve proti rji

Vsem industrijam, tovarnam, kov. obratom, ple-skarjem itd. priporočamo **zanesljivo sredstvo** proti rji, pari, kislinam, vplivom vode itd.: **barve** znamke „SIAL“.

„SIAL“ D. D., BOROVNICA

Prodajno zastopstvo za Slovenijo:

Milan D. Česnik, Ljubljana, Slomškova 12

Zahtevajte prospekte in vzorce.

Velikanski dobički borskega rudnika

Po poročilih francoskih finančnih listov navajamo naslednje podatke o sijajnem finančnem stanju družbe, ki izkorišča borske rudnike bakra v Jugoslaviji.

Kosmati dobiček družbe je znašal v letu 1936 nič manj ko 175,1 milijona fr. frankov, torej okoli 350 milijonov din.

Čisti dobiček pa je rasel takole:

leta	milijonov frankov
1928	30,7
1929	49,6
1930	19,5
1931	8,7
1932	9,3
1933	21,5
1934	21,0
1935	26,2
1936	51,0

Lani je znašal torej čisti dobiček nad 100 milijonov din. Družba pa je kljub temu plačala pri nas le 3,3 milijona din davkov.

Zaradi tako velikega čistega dobička je tudi mogla družba znatno povišati dividendo, in sicer jo je povišala za prioritete delnice od 160 na 275, za navadne pa od 157 na 272,3 franka. Lansko povečanje delniške glavnice od 15 na 60 milijonov frankov je torej mogla družba v celoti kriti samo iz lanskega čistega dobička.

Kako silno bogata je družba borskih rudnikov, kažejo naslednje postavke njene bilance (vse številke v milijonih frankov):

razpoložljiva sredstva 82,6, zaloge surovin in izdelkov 31,6, investicije 150,8, dolžniki 81,3 milijona frankov. — Na pasivni strani pa: glavnica 60, amortizacijski fond 119,8, rezervni fond 37,5, razni upniki 76,7, upniki 29,6.

Le ORION
vám dá lep sijaj in obenem očisti vse madeže iz parketov
Cena škali:
1/4 kg Din 10.—, 1/2 kg Din 18.—
odprta 1 kg Din 24.—

Trgovcem primeren popust!

R. HAFNER, Ljubljana
Celovška c. 61 Tel. 35-65

Lastna sredstva družbe znašajo torej skoraj četrt milijarde frankov.

Vse se nam zdi, da bi družba potrebovala še nove privilegije, da bi mogla doseči še večje dobičke! Kako bi bilo lepo za domača trgovska in industrijska podjetja, če bi tudi ona plačevala tako nizke davke in dosegala tako velikanske čiste dobičke! Kaj več o tem ne rečemo!

Doma in po svetu

V četrtek se je začela v Beogradu konferenca parlamentarnih delegacij držav Male antante. Konferenca ima poseben pomen, ker se bodo z njo demantirale vesti o neenotnosti držav Male antante. Češkoslovaško delegacijo vodi predsednik poslanske zbornice Malypetr ter predsednik senata dr. Soukup. Vodja romunske delegacije je podpredsednik senata Sandulescu, v delegaciji pa je tudi več bivših ministrov.

Iz našega Primorja sporočajo, da pričakujejo letos posebno velik obisk tujcev.

Bolgarski poslanik na našem dvoru Popov je prebil velikonočne praznike na Jadranu.

Vojvoda Windsorski in vojvodinja Windsorska bosta na svojem ženitovanjskem potovanju obiskala tudi Dalmacijo.

Zagrebski mestni turistični odbor je sklenil, da priredi od 4. do 13. junija veliki kulturni teden, da tudi z velikimi glasbenimi prireditvami privabi tujce v Zagreb. Hrvatska matica bo priredila poleg tega dneve knjige, priredila se bo nadalje razstava narodnih vezenin, pevskih društev pa bodo poskrbela za koncerte ter za prikazovanje narodnih običajev. Končno bodo razna kulturna društva priredila celo vrsto predavanj in vodstev po zagrebških muzejih in razstavah.

Komisariji Jugoslavije, Češkoslovaške in Romunije na svetovni razstavi v Parizu so sklenili, da se vsi trije paviljoni držav Male antante otvorijo isti dan, to je 10. junija.

Tehnična unija je spremenila svoje ime ter se sedaj imenuje Prometna in organizacijska delniška družba v Zagrebu. V upravo nove družbe je vstopilo več zagrebških trgovcev.

Letna skupščina Zveze hrvatskih obrtnikov bo 16. maja v Djakovu. Zaradi povodnji je začasno ustavljeno sprejemanje pošilk za postaji Smederevo in Sremska Mitrovica-Sava.

Izseljeniški muzej je bil odprt 6. maja v Splitu. Lansko leto je dobil takšen muzej Zagreb. Kdaj dobi tudi Ljubljana podoben muzej?

V boju s tihotapci tobaka so organi finančne kontrole blizu Kruševca 2 tihotapca ustrelili, 7 pa nevarno ranili.

Pred sodiščem v Šabcu je bil obsojen na osem let robije bivši ravnatelj Podrinske hranilnice, ker je oškodoval male vlagatelje za 2 in pol milijona din.

Zaradi graditve državne ceste Zagreb-Sesvete je na tej cesti ustavljen od 10. maja do 1. septembra ves avtomobilski promet.

Pod predsedstvom min. predsednika Metaksasa je bila v Atenah konferenca zastopnikov industrije in grških finančnih krogov, na kateri je bilo sklenjeno, da postavi Grčija veliko jeklaro in da zgradi več velikih plavžev. Gospodarški minister je dobil nalogo, da sestavi podoben načrt.

Vojvoda Windsorski je odpotoval iz Avstrije v gradič »Conde« v Franciji, kjer se bo prvič po abdikaciji sestel z gospo Simpsonovo, ki pa je med tem že zopet prevzela svoje deklško ime. Vprašanje apanaže bivšega kralja je bilo rešeno na ta način, da bosta odstopila del svojih dohodkov kraljica mati in njegov brat vojvoda Gloucesterski.

Za podkralja Etiopije bo baje imenovan guverner Libije maršal Balbo, ker Graziani še vedno bo leha zaradi ran, ki jih je dobil pri znanem atentatu.

Nemški potniški zrakoplov Hindenburg je eksplodiral in je bilo pri tem 100 oseb ubitih. Vzrok katastrofe ni znan.

Ujeti nemški letalci so priznali, da so nemška letala uničila mesto Guernico. Vest, da bi komunisti sami zažgali mesto, se nikakor ne potrjujejo.

V tovarni za municijo v Ankari je zaradi kratkega stika nastala eksplozija. 50 delavcev je bilo ubitih.

Strašna nevihta je divjala nad Bolgarsko. Železniška zveza med Sofijo in Burgasom je bila pretrgana, škoda se ceni na eno milijardo levov.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 8. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Veselimo se pomladi (Igra radijski orkester) — 18.40: O varovanju in reševanju na ledenikih (Janez Kveder) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Janeza Vidmarja prečudne sanje. Zvočna igra. Napisal V. Vodopivec, izvajajo člani rad. igr. druž. — 21.20: Plošče po željah — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Vesela glasba (radijski orkester).

Nedelja, dne 9. maja. 8.00: Plošče — 8.30: Telovadba (vodi prof. M. Dobovšek) — 9.00: Čas, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45: Verski govor (p. dr. Gvido Rant) — 10.00: Otroška ura: Jurček in Jerica v tujih deželah (zvočna slika) — 10.30: Prenos koncerta Rančigajevih harmonikarjev — 12.00: Plošče — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Opoldanski koncert radijskega orkestra — 18.00: Radijski orkester — 17.00: Kužne bolezni mladih živali (dr. L. Hribar) — 17.20: Za zabavo in za smeh. — Sodelujejo: Magistri, Fantje na vasi in Veseli bratci — 19.00: Čas, vreme, poročila, obvestila — 19.30: Nac. ura: Istolinska duša Balkana — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Petra v Ljubljani — 20.15: Slovenske Marijine božje poti II. — Igra za radio. Napisal Niko Kuret, izvajajo člani rad. igr. družine, sodelujejo (s posnetki na ploščah) Akademski pevski kvintet in sestre Stritar. Vodi I. Pengov — 20.45: Jožek in Ježek — 21.30: Koncert s sodelovanjem radijskega orkestra in gdc. Vide Rudolfove — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, dne 10. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Citraške in mandolinistične točke (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: O sladkorni bolezni (dr. Ivan Matko) — 18.20: Glaznov: Stenka Razin, sinfonična pesnitev (plošče) — 18.40: Maksim Gorkij (dr. Nikola Preobraženski) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Beograd v ilirskem pokretu — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Širite »Trgovski list«!

Birmanska darila

urc, zlatnina, srebrnina in optični predmeti po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36

Ksilolitna tla

so za trgovske lokale, skladišča, kuhinje, kopalnice najprimernejša. Zahtevajte informacije in cene pri izdelovalcu

MATERIAL trg. dr. z o. z., LJUBLJANA
Telefon 27-16 Tyrševa c. 36c

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Naprodaj poceni skoraj nova dvodružinska hiša (vila) z 2 vrtoma, 1.154 m² zemlje, gospodar. poslopjem itd. (elektrika), tik šole, blizu železniške postaje (Maribor)-Tezno. Izvrsten trgovski prostor (blizu 3 velike, 2 manjši tovarni brez trgovin). — Ugodno za šolanje otrok v Mariboru. — Potrebna gotovina din 157.000.— Vprašati: Tomažič, Maribor, Mestna hranilnica.